

Γενετικά Τροποποιημένοι Οργανισμοί: Τα νεότερα δεδομένα

Η γενετική τροποποίηση είναι μια σχετικά νέα διαδικασία, η οποία λαμβάνει χώρα, σε επιστημονικά εργαστήρια και αφορά παρεμβάσεις του ανθρώπου, στο γενετικό κώδικα, δηλαδή αλλαγές στο γνωστό μας DNA.

Η διαδικασία της τροποποίησης ενός οργανισμού, η οποία συμβαίνει, εδώ και εκατομμύρια χρόνια, στη φύση, ονομάζεται μετάλλαξη.

Τι είναι οι γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί

Η γενετική τροποποίηση είναι μια σχετικά νέα διαδικασία, η οποία λαμβάνει χώρα, σε επιστημονικά εργαστήρια και αφορά παρεμβάσεις του ανθρώπου, στο γενετικό κώδικα, δηλαδή αλλαγές στο γνωστό μας DNA.

Η διαδικασία της τροποποίησης ενός οργανισμού, η οποία συμβαίνει, εδώ και εκατομμύρια χρόνια, στη φύση, ονομάζεται μετάλλαξη.

Τώρα θα μου πείτε, αφού είναι μια φυσική διαδικασία, γιατί δημιουργεί τόσο φόβο και τόσες αντιρρήσεις. Η μετάλλαξη, που συμβαίνει, στη φύση, αφενός γίνεται, με πολύ αργούς ρυθμούς και αφετέρου αφορά είδη συμβατά μεταξύ τους. Πολλές φορές, χιλιάδες ή εκατομμύρια χρόνια μεσολαβούν, με αποτέλεσμα να δίνεται, στη φύση, το χρονικό περιθώριο να προσαρμοστεί, ώστε να μη δημιουργηθούν ανεξέλεγκτες καταστάσεις. Η φύση έχει το χρόνο και τη δυνατότητα να αναπτύξει μηχανισμούς άμυνας.

Η τροποποίηση γίνεται, σε ελάχιστο χρονικό διάστημα και οι τροποποιημένοι οργανισμοί, που απελευθερώνονται στη φύση, ξαφνικά, δεν της δίνουν το περιθώριο να αναπτύξει άμυνες, με κίνδυνο να δημιουργηθούν προβλήματα μη αναστρέψιμα. Και επιπλέον, η τροποποίηση αφορά οργανισμούς συμβατούς αλλά και μη συμβατούς μεταξύ τους. Όλοι έχουμε ακούσει το παράδειγμα των γονιδίων σκορπιού, που τροποποιούν το γενετικό κώδικα της ντομάτας.

Γενετικά Τροποποιημένοι Οργανισμοί

Παραγωγή και διανομή τροφίμων

Ας δούμε, κατ' αρχάς, ποιες εταιρίες "βρίσκονται πίσω", από τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα, σε ποιες χώρες, καλλιεργούνται οι γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί, τι συμβαίνει, με την αποκλειστικότητα της χρήσης τους, τα πνευματικά δικαιώματα και τη νομοθεσία, που διέπει αυτά τα δικαιώματα.

Ελάχιστες χώρες καλλιεργούν γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς (Γ.Τ.Ο.) και η τεχνολογία έχει επικεντρωθεί, σε πέντε βασικές καλλιέργειες:

- Σόγια και καλαμπόκι, που αναλογούν, στο 83% της συνολικής παραγωγής.
- Βαμβάκι και ελαιοκράμβη και παπάγια, που αναλογούν, στο 17% της συνολικής παραγωγής.

Οι καλλιέργειες αυτές καλύπτουν την πλειοψηφία της παραγωγής. Δυστυχώς, όμως, υπάρχουν πληροφορίες ότι, σύντομα, θα εισαχθούν νέες Γενετικά Τροποποιημένες ποικιλίες, όπως ρύζι, σάρι, και καρπούζι. Και σύμφωνα με άλλες πληροφορίες, όχι διασταυρωμένες, ήδη κυκλοφορούν πατάτες και πρόσφατα κάποιοι πρότειναν και κοτόπουλα, για δήθεν αντιμετώπιση της γρίπης των πουλερικών.

Με εξαίρεση το βαμβάκι, οι υπόλοιπες ήδη καλλιεργούμενες Γ.Τ. ποικιλίες χρησιμοποιούνται, επισήμως, ως ζωοτροφές. Όμως, γνωρίζουμε ότι χρησιμοποιούνται και για την παραγωγή αμύλων, ελαίων και πρόσθετων, που είναι συστατικά πολλών βιομηχανικών τροφίμων.

Σύμφωνα με τη Διεθνή Υπηρεσία, για την Απόκτηση Εφαρμογών Γεωργικής Βιοτεχνολογίας (International Service for the Acquisition of Agri-Biotech Applications):

Η έκταση γης, που χρησιμοποιούνταν, για καλλιέργεια Γ.Τ.Ο.,

- Το 1996, ήταν 1,7 εκατομμύρια εκτάρια.
- Το 2001, αυξήθηκε, σε 52,6 εκατομμύρια εκτάρια.
- Το 2003, ήταν 65 εκατομμύρια εκτάρια
- Το 2004, ήταν 81 εκατομμύρια εκτάρια.

Ο αριθμός των αγροτών, που καλλιεργούσαν Γ.Τ.Ο.,

- Το 2003, ήταν 7 εκατομμύρια, σε 18 χώρες
- Το 2004, ήταν 8,25 εκατομμύρια, σε 17 χώρες.

Από αυτά:

- Το 59% βρίσκεται, στις Η.Π.Α.
- Το 20% βρίσκεται, στην Αργεντινή.
- Το 6,7% βρίσκεται, στον Καναδά
- Το 6,2% βρίσκεται στη Βραζιλία
- Το 4,6% βρίσκεται στην Κίνα.
- Το 3,5% βρίσκεται, στην Παραγουάη, Ινδία, Νότια Αφρική, Ουρουγουάη, Αυστραλία, Ρουμανία, Μεξικό, Ταϊλάνδη και Φιλιππίνες.

Όμως, ασκείται μια τρομακτική πίεση, σε χώρες όπως η Ινδονησία, η Μαλαισία, η Ρωσία κ.λπ., ώστε να επιτραπεί η καλλιέργεια των Γ.Τ.Ο. και σε αυτές. Οι χώρες αυτές εκβιάζονται, με τη διαπραγμάτευση του εξωτερικού τους χρέους.

Τα στοιχεία της Διεθνούς Υπηρεσίας, για την Απόκτηση Εφαρμογών Γεωργικής Τεχνολογίας θεωρούνται παραποιημένα, γιατί η Υπηρεσία αυτή χρηματοδοτείται, μερικώς, από εταιρίες βιοτεχνολογίας. Σύμφωνα με το Δίκτυο των Συνειδητοποιημένων Αγροτών, πολλά στοιχεία βασίζονται, σε απλές εκτιμήσεις ή είναι επιστημονικώς αντιφατικά. Καταλαβαίνουμε, λοιπόν, ότι η κατάσταση είναι πολύ χειρότερη.

Η ιδιοκτησία της τεχνογνωσίας των Γ.Τ. καλλιεργειών ανήκει, μόνο, σε τρεις εταιρίες,

- Η Monsanto, ηγέτης της αγοράς, που προμηθεύει σπόρους, σε αγρότες, στις Η.Π.Α., στον Καναδά, στην Αργεντινή, στην Ινδία και τη Ν. Αφρική. Τον Ιανουάριο του 2005, της επιβλήθηκε πρόστιμο 1,5 εκατομμύρια δολάρια, για δωροδοκία των αξιωματούχων της Ινδονησίας, ώστε να παρακαμφθεί η εκτίμηση για την επιβάρυνση του περιβάλλοντος, από τις καλλιέργειες βαμβακιού. Από το 1997 μέχρι το 2002, η Monsanto είχε καταβάλει 700.000 δολάρια σε δωροδοκίες, στην Ινδονησία.
- Η Bayer CropScience προμηθεύει σπόρους, στις Η.Π.Α., Καναδά, Αργεντινή και Αυστραλία. Πιέζει, τρομακτικά, την Ευρώπη και την Ινδία.
- Η Syngenta, η οποία προήλθε από τη συγχώνευση της AstraZeneca και της Novartis, προμηθεύει σπόρους, στις Η.Π.Α., Καναδά και Ισπανία.

Στο σύνολο της παραγωγής:

- 77% των Γ.Τ.Ο. καλλιεργούνται, με ανθεκτικότητα, στα ζιζανιοκτόνα.
- 15% των Γ.Τ.Ο. καλλιεργούνται, με ανθεκτικότητα, στα έντομα.
- 8% των Γ.Τ.Ο. καλλιεργούνται, με μικτή ανθεκτικότητα, στα ζιζανιοκτόνα και στα έντομα.

Οι εταιρίες αναζητούν, απεγνωσμένα, περισσότερες χώρες και εκτάσεις, για να επεκταθούν οι Γ.Τ.Ο., αλλιώς, τα τρόφιμα θα έχουν περιορισμένες αγορές και η πώληση της παραγωγής δε θα καλύπτει το τεράστιο κόστος, που δαπανάται, στην έρευνα, την ανάπτυξη και την προώθησή τους. Η διαρκώς επαναλαμβανόμενη παραπληροφόρηση των Καταναλωτών, σχετικά με τους Γ.Τ.Ο., είναι ένα μέρος του πολύπλοκου σχεδίου προώθησης.

Οι επιδοτήσεις, από εθνικές κυβερνήσεις, και πολυεθνικές εταιρίες βιοτεχνολογίας έχουν οδηγήσει, στην αύξηση των Γ.Τ. καλλιεργειών. Η κυβέρνηση των Η.Π.Α. κατέβαλε 1,6 δισεκατομμύρια δολάρια, στους καλλιεργητές σόγιας, το 2004 και για το 2005, θα καταβάλει 2,5 δισεκατομμύρια δολάρια. Οι κινέζοι και αμερικανοί καλλιεργητές βαμβακιού, λαμβάνουν το μισό τους εισόδημα, ως επιδότηση.

Σπόροι

Σύμφωνα με το Τμήμα Διατροφής και Γεωργίας του Ο.Η.Ε., στα μέσα της δεκαετίας του '80, υπήρχαν 7.000 προμηθευτές σπόρων και οι αγορές παρουσίαζαν υψηλή ποικιλότητα. Μέχρι το 1998, οι προμηθευτές σπόρων μειώθηκαν, σε 1.500. Από αυτούς, μόνον 24 εταιρίες κατείχαν το 50% της αγοράς. Αυτή η συγκέντρωση, στην αγορά, προέκυψε, από την εξαγορά τοπικών εταιριών παραγωγής σπόρων, από Πολυεθνικές εταιρίες, που είχαν σαν απώτερο στόχο την προώθηση Γενετικά Τροποποιημένων σπόρων.

Σήμερα, οι περισσότερες βιομηχανίες παραγωγής σπόρων είναι κομμάτι των εταιριών βιοτεχνολογίας. Τον Ιανουάριο του 2005, η Monsanto αγόρασε, έναντι 1,4 δισεκατομμυρίων δολαρίων την Seminis, εταιρία παραγωγής σπόρων φρούτων και λαχανικών, με σκοπό να εισάγει τη γενετική τροποποίηση, στην παραγωγή της. Επίσης, το Φεβρουάριο του 2005, ανακοίνωσε την πρόθεσή της να αγοράσει την Emergent Genetics Inc., την τρίτη μεγαλύτερη εταιρία παραγωγής σπόρων βαμβακιού, στις Η.Π.Α. Αναμένεται η έγκριση της αγοράς, από την Επιτροπή Ανταγωνισμού.

Πνευματικά Δικαιώματα των ευρεσιτεχνιών στους σπόρους

Πριν 40 χρόνια, οι κυβερνήσεις των Δυτικών χωρών υπέγραψαν μια διεθνή συνθήκη, η οποία αναγνώριζε τα Πνευματικά Δικαιώματα των παραγωγών σπόρων, όταν δημιουργούσαν μια βελτιωμένη φυτική ποικιλία, με ανθρώπινη παρέμβαση. Όταν κάποιοι, βέβαια, μιλάνε, για νέες βελτιωμένες ποικιλίες, όλοι καταλαβαίνουμε ότι αναφέρονται, στους Γ.Τ.Ο. Αυτά τα Πνευματικά Δικαιώματα έγιναν ένα πανίσχυρο εργαλείο, στα χέρια των εταιριών, για να επιβάλλουν τον έλεγχό τους, στην τροφική αλυσίδα. Στα μέσα της δεκαετίας του '80, πολλές εταιρίες κατέθεσαν ευρεσιτεχνίες, για νέες καλλιέργειες, αποκτώντας, ταυτόχρονα, το δικαίωμα της αποκλειστικής εκμετάλλευσής τους, για 20 χρόνια. Η Διεθνής Οργάνωση, για την Προστασία των Νέων Ποικιλιών Φυτών, έδωσε, σε αυτές τις εταιρίες, το δικαίωμα να εισπράττουν τα προνόμια (φόρους) των σπόρων τους. 51 χώρες υπέγραψαν αυτή τη Συνθήκη. Η πλειοψηφία είναι Ευρωπαϊκές, αλλά οι αναπτυσσόμενες χώρες πιέζονται, έντονα, για να υπογράψουν και αυτές.

Οι εταιρίες παραγωγής σπόρων, χρησιμοποίησαν φυτά από αναπτυσσόμενες χώρες, χωρίς να καταβάλλουν κανένα αντίτιμο. Στη συνέχεια, πραγματοποίησαν μικρές τροποποιήσεις, σε αυτά και κατοχύρωσαν τις καλύτερες ποικιλίες, στο όνομά τους. Αυτή η μεγάλη ισχύς και το προνόμιο της αποκλειστικής εκμετάλλευσης, σε εταιρίες, περιόρισαν τα δικαιώματα των αγροτών, αποδεκάτισαν τη συνεισφορά τους, στην παραγωγή σπόρων και στη διάσωση ποικιλιών. Έτσι, η παραγωγή σπόρων έγινε αποκλειστικό προνόμιο μεγάλων Πολυεθνικών. Ένα ακόμα αποτέλεσμα της κατοχύρωσης των Πνευματικών Δικαιωμάτων, από τις εταιρίες, ήταν να αυξηθεί το κόστος των σπόρων, λόγω των μονοπωλίων, που δημιουργήθηκαν.

Οι ευρεσιτεχνίες, σε μορφές ζωής, είναι ένα ζήτημα πολύ αντιφατικό. Η Έκθεση της Επιτροπής του Ο.Η.Ε., για την Ανθρώπινη Εξέλιξη, το 1999, αναφέρει πως αυτές οι ευρεσιτεχνίες οδηγούν, σε μια σιωπηλή κλοπή γνώσης αιώνων, από τις αναπτυσσόμενες χώρες. Τα στοιχεία αποδεικνύουν το ρόλο των ελάχιστων, αλλά πανίσχυρων εταιριών. Σήμερα, η Monsanto κατέχει τα δικαιώματα, για όλες τις ποικιλίες σόγιας, που καλλιεργούνται, παγκοσμίως και εισπράττει τα πνευματικά δικαιώματα.

Σε συνεργασία με την Αμερικανική Κυβέρνηση, οι εταιρίες αυτές ασκούν πιέσεις, σε χώρες εκτός των Η.Π.Α., για να ανοίξουν τις αγορές τους, κυρίως, στο καλαμπόκι και τη σόγια. Η Κυβέρνηση της Βραζιλίας, για παράδειγμα, υπέκυψε στις πιέσεις της Monsanto και απελευθέρωσε την αγορά της γενετικά τροποποιημένης σόγιας, παρακάμπτοντας Νόμους περί Προστασίας του Περιβάλλοντος. Το Πακιστάν, αναγκάστηκε να άρει την απαγόρευση των Γ.Τ. σπόρων, για να μπορέσει να ελέγξει τη χρήση τους, που γινόταν μέσα από μαύρη αγορά.

Η συμφωνία για τα Πνευματικά Δικαιώματα (TRIPS)

Το 1995, τέθηκε σε ισχύ η συμφωνία TRIPS, η συμφωνία, για την ιδιοκτησία των Πνευματικών Δικαιωμάτων, που έχει σχέση με το εμπόριο και έχει υπογραφεί, στα πλαίσια του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Με βάση αυτήν τη συμφωνία, δόθηκε στις εταιρίες το προνόμιο, να κατοχυρώνουν και να προστατεύουν τις ευρεσιτεχνίες, σε όλα τα κράτη-μέλη του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, ενώ μέχρι εκείνη τη στιγμή, η κατοχύρωση και η προστασία της ευρεσιτεχνίας ήταν θέμα Εθνικής Πολιτικής. Αυτή η συμφωνία, έγινε με στόχο την προστασία των εταιριών και είχε σοβαρότατες αρνητικές επιπτώσεις στους αγρότες.

Οι αγρότες, που καλλιεργούν συγκεκριμένες ποικιλίες, που έχουν κατοχυρωθεί, πρέπει να πληρώνουν "φόρο" στην εταιρία, που έχει το δικαίωμα χρήσης, ακόμα και όταν αυτή βρίσκεται χιλιόμετρα μακριά. Πρέπει, επίσης, να ανανεώνουν το δικαίωμα χρήσης, κάθε χρόνο, για να μπορούν να καλλιεργούν τις νέες ποικιλίες. Η άρνηση των αγροτών να καλλιεργήσουν αυτές τις νέες ποικιλίες, δε λύνει το πρόβλημα. Αν σε γειτονική περιοχή καλλιεργείται νέα ποικιλία και μολύνει, τυχαία, την σοδειά τους, υποχρεώνονται και πάλι, να πληρώσουν το φόρο χρήσης, προς τη δικαιούχο εταιρία, έστω και αν η καλλιέργεια δεν αποτελούσε δική τους επιλογή, αλλά ήταν αποτέλεσμα "ατυχήματος".

Η βιομηχανία της Βιοτεχνολογίας προτείνει να βρεθούν Συστήματα αντιμετώπισης της μόλυνσης, από τις Εταιρίες, που παράγουν Γ.Τ.Ο. Οι αγρότες, όμως, με αυτόν τον τρόπο, θα εξακολουθήσουν να εξαρτώνται, από τις εταιρίες, γιατί, θα πληρώνουν, για τα συστήματα αυτά, σε εταιρίες που και πάλι θα αποτελούν ολιγοπώλιο. Οι εταιρίες πρέπει να βρουν τρόπους, που θα επιβαρύνουν τις ίδιες, για την αποτροπή της τυχαίας μόλυνσης.

Πουλώντας Σπόρους

Οι Γ.Τ. σπόροι, πολύ συχνά, πωλούνται υπό τον όρο ότι δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν, για μελλοντική σπορά. Μερικές εταιρίες βιοτεχνολογίας έχουν πάρει μέτρα εναντίον παραγωγών, που προσπαθούν να διατηρήσουν σπόρους, για μελλοντική καλλιέργεια, βασιζόμενες, στη δήλωση της Monsanto ότι αυτή η ενέργεια αποτελεί καταπάτηση των Πνευματικών Δικαιωμάτων. Η διαφύλαξη των σπόρων, για μελλοντική σπορά, είναι μια διαδικασία, με μακρά παράδοση. Προκειμένου οι εταιρίες να "προστατευθούν", από αυτή την παραδοσιακή διαδικασία, παράγουν στείρους σπόρους, οι οποίοι δε μπορούν να αποθηκευτούν και να χρησιμοποιηθούν, για επόμενη σπορά. Αυτά τα "συστήματα προστασίας της τεχνολογίας" (από πολλούς κριτικούς, αποκαλούνται "συστήματα εξολοθρευτές"), υποχρεώνουν τους αγρότες να αγοράζουν φρέσκους σπόρους, κάθε χρονιά. Και ενώ έχουν καταδικαστεί, από το κοινωνικό σύνολο, τους επιστημονικούς κύκλους και πολλές κυβερνήσεις, σε μια απειλή στην προστασία της διατροφής και μια ανήθικη εφαρμογή της βιοτεχνολογίας, εξακολουθούν να εφαρμόζονται. Η αλήθεια είναι ότι οι εταιρίες βιοτεχνολογίας, αφού έγιναν

ολιγοπώλια, τώρα συνθλίβουν, οικονομικά, τους αγρότες.

Η Monsanto και η Syngenta, δήλωσαν πως θα σταματήσουν τα "συστήματα εξολοθρευτές", αν δεχθούν ευρεία κριτική. Αλλά δεν κράτησαν τον λόγο τους. Αντίθετα, με την πάροδο του χρόνου, βελτιώνουν αυτά τα συστήματα. Η Syngenta κατέθεσε καινούριο εξολοθρευτικό σύστημα, το Σεπτέμβριο του 2001 και ακολούθησε η DuPont με ένα νέο, τον Οκτώβριο του 2001.

Από το εμπόριο στους Καταναλωτές

Ο έλεγχος της τροφικής αλυσίδας, επιτυγχάνεται, από τις μεγάλες εταιρίες και μέσα, από τις μεθόδους εμπορίου και προώθησης προϊόντων. Το 1/3 της συνολικής παραγωγής καλαμποκιού των Η.Π.Α. είναι Γ.Τ. και ένα πολύ μεγάλο κομμάτι αυτής της παραγωγής προορίζεται, για εξαγωγή. Η Cargill, με έδρα τις Η.Π.Α., είναι ο μεγαλύτερος, στον κόσμο, έμπορος τροφίμων. Η Cargill αυτοπεριγράφεται, ως διεθνής εταιρία επεξεργασίας, προώθησης και διανομής αγροτικών ειδών, ειδών διατροφής, οικονομικών και βιομηχανικών ειδών και υπηρεσιών, με 97.000 εργαζόμενους, σε 59 χώρες. Πολλά από τα τρόφιμα, που διακινούνται, διεθνώς, περνούν, από τα χέρια της Cargill ή άλλων ομοειδών εταιριών. Η Cargill είναι, επίσης, ένας από τους μεγαλύτερους παραγωγούς σπόρων τροπικού καλαμποκιού και πλάσματος φύτρου, με σημαντικές πωλήσεις στη Λατινική Αμερική, την Ασία και την Αφρική.

Το 1998, η Monsanto εξαγόρασε την επιχειρηματική δραστηριότητα στον τομέα των σπόρων της Cargill, στη Λατινική Αμερική, την Ευρώπη, την Ασία και την Αφρική. Η εξαγορά αυτή συμπεριλάμβανε την έρευνα, την παραγωγή και τις εγκαταστάσεις δοκιμών, σε 24 χώρες καθώς και την πώληση και διανομή, σε 51 χώρες. Η Cargill ειδικεύεται, στην ανάπτυξη και προώθηση καλλιεργειών, όπως καλαμπόκι, ηλιοτρόπιο, ελαιοκράμβη, σόγια, σόργο, σιτάρι και υβρίδια ρυζιού.

Πρόεδρος της Monsanto δήλωνε: "Η δυνατότητα της βιοτεχνολογίας, που κατέχουμε, ξεπερνάει τα όρια της Βόρειας Αμερικής και μπορεί να καλύψει υπερδιπλάσια έκταση της καλλιεργήσιμης έκτασης της Νότιας Αμερικής. Η εξαγορά της Cargill μας έδωσε γρηγορότερη πρόσβαση, σε αυτές τις παγκόσμιες αγορές. Μπορούμε να επιταχύνουμε την προώθηση των προϊόντων μας, μέσα από ήδη καθιερωμένους δίαυλους και να φέρουμε αυτή την τεχνολογία, σε όλο και περισσότερους αγρότες, για να καλλιεργήσουν, ό,τι επιθυμούν".

Μια από τις δραστηριότητες της Monsanto και της Cargill ήταν η δημιουργία μιας εταιρίας, που ονομάζεται Renessen και η οποία περιγράφεται, ως το κοινό βιοτεχνολογικό τόλμημα, που έχει σα στόχο να αναπτύξει νέους σπόρους και, ειδικά, σπόρους, για παραγωγή λαδιού. Επιπρόσθετα, η Cargill συγχωνεύτηκε, με την Continental Grain, έναν από τους τέσσερις μεγαλύτερους παραγωγούς σπόρων, στις Η.Π.Α.

Οι πιο αδύναμοι κρίκοι της αλυσίδας των τροφίμων, είναι οι έμποροι λιανικής πώλησης και οι Καταναλωτές. Από τη στιγμή, που οι πολυεθνικές δε μπορούν να εξαναγκάσουν τους εμπόρους να διοχετεύσουν το εμπόρευσμά τους, προσπαθούν να εισχωρήσουν, στο χώρο του λιανικού εμπορίου. Η Wal-Mart, για παράδειγμα, που είναι η 4η μεγαλύτερη εταιρία, παγκοσμίως, εξαγόρασε την Asda, έναν από τους μεγαλύτερους εμπόρους λιανικής πώλησης, στη Μεγάλη Βρετανία. Στις αναπτυσσόμενες χώρες, το λιανικό εμπόριο παραμένει, προς το παρόν, περισσότερο διασπαρμένο.

Υπέρ ή κατά της Γενετικής Μηχανικής (Γ.Μ.);

Ακούγονται, όμως, διάφορα επιχειρήματα υπέρ και κατά των Γενετικά Τροποποιημένων Οργανισμών. Ας δούμε μερικά, από αυτά:

Πιθανά πλεονεκτήματα της Γ.Μ.:

- Οι Γ.Τ. καλλιέργειες, που ανθίστανται, στα παράσιτα και δίνουν μεγαλύτερες σοδειές, θα μπορούσαν να δώσουν περισσότερη τροφή, για την διατροφή του πληθυσμού, παγκοσμίως.
- Τα φυτά θα μπορούσαν να τροποποιηθούν, για να παράγουν περισσότερο θρεπτικά ή πιο υγιεινά τρόφιμα.
- Τα Γ.Τ. φυτά θα μπορούσαν να αναπτυχθούν, για να επιβιώσουν, σε ακραίες συνθήκες, όπως ξηρασία.
- Τα παρασιτοκτόνα και τα ζιζανιοκτόνα θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν, λιγότερο.
- Τα Γ.Τ. τρόφιμα θα μπορούσαν να έχουν θετικές επιπτώσεις, στην υγεία, όπως η κατασκευή βρώσιμων εμβολίων.
- Τα Γ.Τ. τρόφιμα θα μπορούσαν να δώσουν φθηνότερα, καλύτερης ποιότητας και πιο νόστιμα φαγητά.

Πιθανοί Κίνδυνοι της Γ.Μ.:

- Δεν γνωρίζουμε αρκετά για το τι θα συμβεί, στα γονίδια, που εισάγονται, στις Γ.Τ. καλλιέργειες.
- Η ανάπτυξη των Γ.Τ. καλλιεργειών, σε μεγάλη κλίμακα, μπορεί να έχει επιπτώσεις, στην βιοποικιλότητα, την ισορροπία της φύσης, την πανίδα και το περιβάλλον.
- Τα γονίδια, από τις Γ.Τ. καλλιέργειες, θα μπορούσαν να μεταφερθούν, σε μη Γ.Τ. καλλιέργειες και άλλα φυτά, που αναπτύσσονται, κοντά.
- Τα γονίδια αντοχής, στα αντιβιοτικά, θα μπορούσαν να επιβαρύνουν το πρόβλημα της αντοχής των παθογόνων, σε αντιβιοτικά.
- Οι τοξίνες και αλλεργίες μπορούν να αυξηθούν, να μεταφερθούν ή να παραχθούν ως αποτέλεσμα γενετικής τροποποίησης.

Από τα όσα, βέβαια, αναλύθηκαν παραπάνω, για τον τρόπο παραγωγής και διάθεσης των Γ.Τ.Ο., είναι κατανοητό ότι, οι εταιρείες παραγωγής τους, για το τελευταίο πράγμα, που ενδιαφέρονται, είναι η καταπολέμηση του προβλήματος της παγκόσμιας πείνας. Για τις επιπτώσεις, στην υγεία, δεν έχουμε, ακόμη, σίγουρα στοιχεία. Μπορεί να υπάρχουν μελέτες, να ακούγονται πολλά, αλλά επίσημα δεδομένα δεν έχουν δει το φως της δημοσιότητας, πιθανόν καλά κρυμμένα. Βεβαιωμένος κίνδυνος είναι η μόλυνση του περιβάλλοντος

και ας δούμε μερικά στοιχεία, για αυτήν.

Μόλυνση

Η μόλυνση των μη Γ.Τ. καλλιεργειών, από τις Γ.Τ. συμβαίνει, σε πολύ σοβαρό βαθμό και είναι μη αναστρέψιμη.

- Το Σεπτέμβριο του 2001, το Υπουργείο Περιβάλλοντος, στο Μεξικό, ανέφερε μόλυνση του 35% των συμβατικών καλλιεργειών καλαμποκιού, από Γ.Τ. καλλιέργειες, που βρισκόταν στις Η.Π.Α.
- Στο Πανεπιστήμιο Manitoba του Καναδά, βρέθηκε ότι μια ποσότητα ελαιοκράμβης, που είχε πιστοποιηθεί ως συμβατική, περιείχε 5% Γ.Τ. Το τραγικό ήταν ότι αυτό το 5% είχε μολύνει όλη την υπόλοιπη ποσότητα.
- Στη Βόρεια Ντακότα των Η.Π.Α., οι συμβατικοί καλλιεργητές σίτου, διαμαρτύρονται πως οι Γ.Τ. καλλιέργειες ελαιοκράμβης που υπάρχουν σε απόσταση 80 μιλίων, από τις δικές τους, αποτελούν καθημερινή πηγή μόλυνσης.
- Στην Ταϊλάνδη, μολύνθηκαν καλλιέργειες παπάγιας, αν και, στη χώρα, δεν καλλιεργούνται Γ.Τ. ποικιλίες. Η πηγή της μόλυνσης ήταν το Τμήμα Ερευνών του Υπουργείου Γεωργίας.

Η θωράκιση, που πιστεύονταν ότι δημιουργείται, από την απόσταση, μεταξύ συμβατικής και Γ.Τ. καλλιέργειας, έχει αποδειχθεί απελπιστικά ανεπαρκής. Η μόλυνση μπορεί να συμβεί, κατά τη διάρκεια όλης ζωής ενός οργανισμού, κυρίως, με την συμβολή του ανέμου. Όπως η φωτιά εξαπλώνεται, από τον άνεμο έτσι και η μόλυνση εξαπλώνεται, σε καλλιέργειες γεωργών, που δε συμφωνούν, με τις Γ.Τ. καλλιέργειες.

Η μόλυνση επιβαρύνει τους αγρότες, βάζει σε πιθανό κίνδυνο την υγεία των Καταναλωτών αλλά και απειλεί σοβαρότατα το περιβάλλον.

Ζώνες ελεύθερες Γ.Τ.Ο.

Η Ευρώπη, έχει, ήδη, υιοθετήσει ένα μεγάλο μέρος του απαραίτητου νομοθετικού πλαισίου, για τους Γ.Τ.Ο., αλλά δεν είναι αρκετό. Η Οδηγία 2001/18, που επιτρέπει, στις εθνικές ή περιφερειακές κυβερνήσεις, να εξαιρέσουν γεωγραφικές περιοχές, από την εισαγωγή συγκεκριμένων Γ.Τ. καλλιεργειών, δεν μπορεί να λειτουργήσει, ως ομπρέλα προστασίας, απέναντι σε όλες τις μελλοντικές καλλιέργειες, γιατί πρέπει κάθε περίπτωση να εξετάζεται, χωριστά και να απαγορεύεται η καλλιέργεια, μόνο λόγω περιβαλλοντικών κινδύνων. Το δικαίωμα των Καταναλωτών, στην επιλογή, δε λαμβάνεται υπόψη. Κάποιες κυβερνήσεις, όπως της Γερμανίας, της Δανίας, της Ιταλίας και του Λουξεμβούργου, θεσμοθέτησαν συγκεκριμένες διατάξεις, για τις αποστάσεις ανάμεσα σε Γ.Τ. και μη Γ.Τ. καλλιέργειες, την ευθύνη του καλλιεργητή Γ.Τ.Ο. απέναντι στους καλλιεργητές μη Γ.Τ.Ο. κ.λπ. Παρότι εξετάζεται η δυνατότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ρυθμίσει αυτά τα θέματα με ευρωπαϊκή νομοθεσία, προς το παρόν η εφαρμογή της Οδηγίας 2001/18 εξαρτάται από τον εθελοντισμό των εθνικών ή περιφερειακών κυβερνήσεων.

- Στην Ευρώπη, 100 περιφέρειες και περισσότερες από 3.500 υπο-περιφέρειες έχουν αυτοανακηρυχθεί ελεύθερες Γ.Τ.Ο. ζώνες.
- Στην Καλιφόρνια, εκστρατείες πολιτών έχουν, ως αποτέλεσμα, την ανακήρυξη των περιοχών του Μεντροτσίνου, του Τρίνιτι και του Μαρίν, ως ζώνες ελεύθερες Γ.Τ.Ο. Όμως οι εταιρίες βιοτεχνολογίας πιέζουν την αμερικανική κυβέρνηση να συντρίψει αυτές και οποιεσδήποτε άλλες παρόμοιες μελλοντικές κινήσεις πολιτών.
- Στη Βραζιλία, ο Κυβερνήτης του Παρανά, πιέζει την κυβέρνηση να ανακηρύξει την περιοχή αυτή ζώνη ελεύθερη Γ.Τ.Ο.
- Στον Καναδά, η κυβέρνηση της νήσου του Πρίγκιπα Εδουάρδου διεξάγει δημοψήφισμα, για να ανακηρυχθεί η περιοχή ελεύθερη Γ.Τ.Ο.

Σήμανση και ανιχνευσιμότητα

Στις 3/7/2002, ψηφίστηκε στο Ευρωκοινοβούλιο, η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για τη σήμανση και την ανιχνευσιμότητα των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών και των παραγώγων τους, τόσο στα τρόφιμα όσο και στις τροφές των ζώων.

- Έγινε δεκτή η σήμανση των παράγωγων των Γενετικά Τροποποιημένων Οργανισμών.
- Απορρίφθηκε η πρόταση να μην αναφέρονται, στην σήμανση, οι Γενετικά Τροποποιημένοι Οργανισμοί.
- Εφόσον το ποσοστό, που οι Γενετικά Τροποποιημένοι Οργανισμοί συμμετέχουν, ως συστατικά του τροφίμου, υπερβαίνει το 0,9%, τότε οι οργανισμοί αυτοί πρέπει να αναφέρονται, υποχρεωτικά, στη σήμανση. Το επιχείρημα, για τυχαία ή αναπόφευκτη παρουσία μη εγκεκριμένων Γενετικά Τροποποιημένων Οργανισμών, σε τρόφιμα, απορρίφθηκε.

Το ΚΕ.Π.ΚΑ., όπως και άλλα μέλη-Οργανώσεις της Ευρωπαϊκής Καταναλωτικής Οργάνωσης (BEUC), πριν την ψηφοφορία, έστειλαν επιστολές, σε όλους τους Ευρωβουλευτές, προκειμένου να τους πείσουν να ψηφίσουν, υπέρ της ασφάλειας των Καταναλωτών. Η ενέργεια αυτή είχε θετική ανταπόκριση, από την πλειοψηφία των Ευρωβουλευτών, γεγονός, που αποδεικνύουν και τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας, που ήταν 290 υπέρ, έναντι 200 κατά.

Εντύπωση και έκπληξη προκάλεσε η στάση του Προέδρου της Επιτροπής, ο οποίος αν και εισηγητής της Επιτροπής Περιβάλλοντος και Προστασίας Καταναλωτών του Ευρωπαϊκού Ευρωκοινοβουλίου, μαζί με την πολιτική του ομάδα, καταψήφισαν τις τροπολογίες, που διασφαλίζουν τα συμφέροντα των Καταναλωτών και ενδυναμώνουν τη δυνατότητα ενημέρωσης και πληροφόρησης των Καταναλωτών, σχετικά με την προέλευση των προϊόντων που αγοράζουν.

Σε εφαρμογή, λοιπόν, της παραπάνω απόφασης του Ευρωκοινοβουλίου εκδόθηκε ο κανονισμός 1829/2003, ο

οποίος προβλέπει ότι, από 18 Απριλίου του 2004, όσα τρόφιμα παράγονται, στην Ευρωπαϊκή Ένωση και περιέχουν, στα συστατικά τους, πάνω από 0,9%, γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς, φέρουν υποχρεωτικά την ανάλογη σήμανση.

Με αυτή τη νομοθεσία, δίνεται η δυνατότητα, στον Καταναλωτή, να επιλέξει, εάν θα καταναλώσει ή όχι τρόφιμα ή συστατικά, τα οποία προέρχονται, από γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς, δικαίωμα, που μέχρι πρότινος, του το αρνούσαν. Το σύστημα αυτό, για πρώτη φορά, αναγνωρίζει τα βασικά δικαιώματα του Καταναλωτή, το δικαίωμα της πληροφόρησης και της επιλογής. Παράλληλα, θα ενισχύσει τη σήμανση των προϊόντων και θα αποτελέσει το κλειδί, για την απόσυρση προϊόντων, τα οποία εγκυμονούν κινδύνους, για την υγεία και το περιβάλλον. Η παρακολούθηση, ο έλεγχος και η επαλήθευση των συστατικών, που αναγράφονται, στις ετικέτες, είναι οι μόνοι τρόποι, για να διασφαλίσουμε την υγεία των Καταναλωτών.

Η αντίδραση της αμερικανικής κυβέρνησης, κατά τις συνομιλίες της, με την ευρωπαϊκή επιτροπή, στα πλαίσια του Διατλαντικού Διαλόγου Καταναλωτών, τον Απρίλιο του 2005, στην Ουάσινγκτον, ήταν αποκαλυπτική των προθέσεων της και της διαπλοκής της με τις εταιρίες βιοτεχνολογίας. Αποκάλεσε τους ευρωπαίους πολίτες υπερβολικούς, τη σήμανση των τροφίμων εμπόδιο στην παγκοσμιοποιημένη ελεύθερη οικονομία, δεν έδωσε καμιά εξήγηση για την "τυχαία" επιμόλυνση καλαμποκιού, που έθεσε η Syngenta, στην αγορά, δεν απαίτησε ούτε σαν ελεγκτικός μηχανισμός απαντήσεις για τις συνθήκες της απελευθέρωσης. Η Syngenta ισχυρίστηκε ότι εδώ και δυο χρόνια σκόπευε να καταστρέψει τους 500.000 τόνους καλαμποκιού, απαγορευμένης ακόμα και στις Η.Π.Α. τεχνολογίας. Όμως τους κρατούσε, σε αποθήκες, γιατί είχε περισσευούμενο χώρο, μέχρι που τους "τάισε", στους ανύποπτους Καταναλωτές. Παράλληλα, οι εκπρόσωποι των ευρωπαϊκών ενώσεων Καταναλωτών, κατήγγειλαν, χωρίς να πάρουν απαντήσεις, ότι η κυβέρνηση των Η.Π.Α., σε συνεργασία με τη βιομηχανία τροφίμων της χώρας, έχει κυριολεκτικά "ξαμολήσει" πράκτορες σε όλη την Ευρώπη, για να πείσει την ευρωπαϊκή βιομηχανία τροφίμων να αντιδράσει και να καταργήσει τη νομοθεσία που διέπει την ασφάλεια των τροφίμων.

Ρόλος Καταναλωτή

Ο Καταναλωτής είναι ο πιο σημαντικός κρίκος. Είναι αυτός, που τροφοδοτεί ή καταστρέφει τα όνειρα κάθε εταιρίας, με τις επιλογές του και αυτός, που αποφασίζει, για το αν θα καταναλώσει ή όχι τα Γ.Τ. Τρόφιμα. Έρευνες δείχνουν ότι τον Ιανουάριο του 2005, 92% των Καναδών, το 61% των Βρετανών, το 90% των Αυστραλών αντιτίθενται στους Γ.Τ.Ο. Στην Ευρώπη, οι Καταναλωτές κατάφεραν να οργανωθούν και να αντισταθούν στα Γ.Τ. Τρόφιμα, κάπως καλύτερα, από τις άλλες περιοχές του πλανήτη μας.

Ωστόσο, ο κίνδυνος είναι προ των πυλών. Αν οι πολυεθνικές καταφέρουν και εξαγοράσουν το λιανικό εμπόριο, ο Καταναλωτής δε θα έχει το περιθώριο επιλογής και έτσι, αναγκαστικά, θα αγοράζει Γ.Τ. Τρόφιμα. Υπάρχει και ένας ακόμα κίνδυνος. Οι εταιρίες, που ελέγχουν τους Γ.Τ.Ο., αν διαπιστώσουν ότι τα προϊόντα τους μένουν αζήτητα, στα ράφια, ίσως χαμηλώσουν τις τιμές τους, για να τα κάνουν ελκυστικά, στους Καταναλωτές, ιδίως των χαμηλών εισοδημάτων. Τότε, πρέπει να αντισταθούμε και πάλι. Γιατί η πρακτική των ολιγοπωλίων και των μονοπωλίων είναι γνωστή. Κατεβάζουν τιμές, κυριαρχούν στην αγορά και έπειτα, αφού έχουν εξοντώσει τους ανταγωνιστές τους, αυξάνουν τις τιμές και χειροτερεύουν την ποιότητα, αναγκάζοντας τον Καταναλωτή ή να αγοράσει τα δικά τους προϊόντα ή να μείνει νηστικός.

Από την άλλη πλευρά, επειδή γνωρίζουμε ότι, ήδη, καλλιεργούνται και κυκλοφορούν Γ.Τ.Ο., στην αγορά και δε θέλουμε να εθελουφλούμε, ως πρώτο βήμα, οι Καταναλωτές απαιτούμε, άμεσα και σε παγκόσμιο επίπεδο, να:

- Υιοθετηθούν και να εφαρμόζονται υποχρεωτικοί έλεγχοι, πριν εισαχθεί ο κάθε Γενετικά Τροποποιημένος Οργανισμός, στην αγορά.
- Αναγράφονται όλα τα συστατικά ενός προϊόντος, στη σήμανση των ίδιων των γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών, των παραγώγων τους και των ζωοτροφών.
- Πραγματοποιούνται έλεγχοι, για την ανίχνευση των Γ.Τ.Ο., σε ολόκληρη την αλυσίδα, από την παραγωγή, την προώθηση και τη διάθεση ενός προϊόντος.

Αδιαπραγμάτευτος, όμως, στόχος μας, όσο ακόμη έχουμε τα περιθώρια, παραμένει το: ΟΧΙ, στους Γενετικά Τροποποιημένους Οργανισμούς.

Γιατί:

- Δε θέλουμε να γίνουμε πειραματόζωα.
- Δε θέλουμε να γίνουμε θύματα ολιγοπωλίων και μονοπωλίων.
- Δε θέλουμε την καταστροφή του περιβάλλοντος.

Πηγή: CI

Πηγή: Κέντρο Προστασίας Καταναλωτών,
http://kepka.org/index.php?option=com_content&task=view&id=715&Itemid=57. Ανακτήθηκε στις 29/7/2008